

Nowiny Godziennie

PISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM BUDU POLSKIEGO W NIEMCZECH

Abonament: „Nowiny Godziennie” wychodzą sześć razy tygodniowo z wyjątkiem dni poświęconych. Abonament pocztowy wynosi 1,50 marek z odnośnieniem przez listonosza. Zamówienia uskutecznią się każdorazowo w listonosza najpóźniej do 25-go każdego miesiąca. Na poczcie i w ekspedycji zamawiać można każdego czasu. — Reklamistów nadających do redakcji nie zwraca się.

Ogłoszenia: Jednolamowy wiersz milimetryowy na czwartej stronie szerokości 20 milimetrów kosztuje 5 fen. Za ogłoszenia pod „Nadane” na trzeciej stronie za milimetry jednolamowy wiersz 68 milimetr szerokości 10 fen. Ogłoszenia pozamiejscowe i rodzinne 100% więcej. Ogłoszenia i wszelką korespondencję należy nadsyłać pod adresem „Nowiny Godziennie” Oppeln, Postschliefssch 44.

Za redakcją odpow. Antoni Pawłetta w Opolu — Redakcja i ekspedycja znajdują się przy ulicy Augustyna (Augustinistrasse) nr. 4 w posiadłości „Rolnika”. Druk i nakład „Nowin” Towarzystwa z ograniczoną poręką w Opolu — Telefon nr. 262 — Skrytka pocztowa 44 — Konto czełu pocztowego Wrocław 69 595.

Numer 109

Opole, niedziela 16. maja 1926

Rocznik 16

Położenie polityczne w Europie

Ostatnie wypadki w Europie, jak podróż premiera włoskiego do Tripolisu w Afryce, niespodziewane zawarcie traktatu niemiecko-rosyjskiego, który podzielał na ogólną opinię europejską tak, jak gdyby grom spadł z pogodnego nieba a wreszcie wybuch olbrzymiego strajku w Anglii, którego się wprawdzie oddawna spodziewano, są to bezsprzecznie wypadki doniosłego nadzwyczajnego znaczenia, które jak nie ulega bynajmniej wątpliwości, będą brzmienne w nieprzewidywane w razie następstwa. Wypadki wzmiankowane zdają się być zwiastunem wielkich zmian, które zajść mogą w układzie sił politycznych w Europie.

Przyjrzyjmy się wprawdzie trochę podróży premiera włoskiego do Tripolisu w Afryce, która nie przedstawiała zwykłej podróży celem zwiedzenia kolonii zamorskiej, lecz miała głębsze powody polityczne. Z przemówień wygłoszonych przez Mussoliniego przy tej sposobności na kilku miesiącach wniknąć można z pewnością siebie, że rządowi włoskiemu nie chodzi tylko o utwierdzenie swego panowania w koloniach swych w Afryce, lecz także o rozszerzenie swego wpływu na Bliski Wschód.

Przyjrzyjmy się wprawdzie trochę podróży premiera włoskiego do Tripolisu w Afryce, która nie przedstawiała zwykłej podróży celem zwiedzenia kolonii zamorskiej, lecz miała głębsze powody polityczne. Z przemówień wygłoszonych przez Mussoliniego przy tej sposobności na kilku miesiącach wniknąć można z pewnością siebie, że rządowi włoskiemu nie chodzi tylko o utwierdzenie swego panowania w koloniach swych w Afryce, lecz także o rozszerzenie swego wpływu na Bliski Wschód. Przystąpmy obecnie do pobieżnego rozpatrywania zawartego układu między Niemcami a Rosją sowiecką. Rządy Francji, Anglii i Belgii ludźmi się nadzieją, że ustępstwami i łagodnością pozyskają dla siebie Niemców. Nadzieje pokładane skłoniły państwa wymienione do podpisania korzystnych dla Niemców układów w Locarno, które otwarty znowu ze swej strony drogę Niemcom do Ligi Narodów. Nagle jak grom z pogodnego nieba spadła na Europie niespodzianka. Niemcy bowiem zawarli z Rosją układ, który wzmacnia i rozszerza dawniejszy tajny układ, podpisany swego czasu w Rapallo. Fakt ten doprowadził do otrzeźwienia polityki w państwach zachodnich, którzy się oddawali słodkim marzeniom. W Paryżu, Londynie i Brukseli zapanało na miesiąc dawnego fałszywego poglądu prawdziwy pogląd na rzekoma szczerą i uczciwą politykę niemiecką. Cięższe się należy z tego, że obudziło się z wygodnej drzemki, która się niektórzy politycy w państwach powyżej wzmiankowanych niedługo czas rozkoszowali. Bezpośrednio po zawarciu traktatu niemiecko-rosyjskiego odzywały się w prasie państw zachodnich trzeźwe i rozsądne głosy, które poddawały dwulicowości polityki niemieckiej ostrej krytyce i zarazem przestrzegaly rządy państw zachodnich przed dalszymi jakimikolwiek układami z Niemcami. Zalecając ogledność i zimny rozsądek. Zarówno prasa w Francji, Anglii, Belgii jak i w innych krajach rozpryskiwała się niemal w tym samym sensie na temat traktatu niemiecko-rosyjskiego. Oto co pisze np. francuski dziennik „L'Avenir”: W razie gdyby Niemcy sobie tego życzyli, armia czerwona wkroczyłaby do Polski, gdzieby działała łącznie z ochotnikami niemieckimi. Kapitan Mahran zdemaskował ten spisek, a policja Rzeczypospolitej jego wywierzona, oskarżając go o zdradę stanu. W dzienniku zaś włoskim „Giornale d'Italia” czytamy

Minister Dr. Gessler kandydatem na kanclerza

Berlin. Prezydent rzeszy Hindenburg zwołał w myśl własnego życzenia dotychczasowego kanclerza Dr. Luthera z swego urzędu i porucił ministrowi obrony krajowej Dr. Gesslerowi prowadzenie interesów kanclerskich w tymczasowym rządzie.

W czwartek przyjął prezydent Hindenburg Dr. Gesslera i zapytał go, czy podjęnie się zadania utworzenia nowego rządu na tej samej podstawie, na jakiej przyszedł do skutku obecny rząd. Dr. Gessler wymówił sobie czas na znieśnienie się z partiami, wchodzącymi pod uwagę.

Czy atoli Dr. Gessler będzie miał powodzenie staje się znakiem zapytania. Jak „Vorwärts” donosi, jedyną partią, która w Dr. Gesslerze chętnie widziałaby przy-

dzi zainteresowaniami państwami i ostatecznie mają doprowadzić do zatargu zbrojnego, jeśli Włochy będą chciały koniecznie postawić na swoim. Ciekawą zatem jest rzecza, jak w przyszłości stosunki między Anglią, Francją i Włochami będą się na Morzu Śródziemnym. Może do blisko przyszłości przyjdzie jeszcze wyjasnienie tej kwestii.

Przystąpmy obecnie do pobieżnego rozpatrywania zawartego układu między Niemcami a Rosją sowiecką. Rządy Francji, Anglii i Belgii ludźmi się nadzieją, że ustępstwami i łagodnością pozyskają dla siebie Niemców. Nadzieje pokładane skłoniły państwa wymienione do podpisania korzystnych dla Niemców układów w Locarno, które otwarty znowu ze swej strony drogę Niemcom do Ligi Narodów. Nagle jak grom z pogodnego nieba spadła na Europie niespodzianka. Niemcy bowiem zawarli z Rosją układ, który wzmacnia i rozszerza dawniejszy tajny układ, podpisany swego czasu w Rapallo. Fakt ten doprowadził do otrzeźwienia polityki w państwach zachodnich, którzy się oddawali słodkim marzeniom. W Paryżu, Londynie i Brukseli zapanało na miesiąc dawnego fałszywego poglądu prawdziwy pogląd na rzekoma szczerą i uczciwą politykę niemiecką. Cięższe się należy z tego, że obudziło się z wygodnej drzemki, która się niektórzy politycy w państwach powyżej wzmiankowanych niedługo czas rozkoszowali. Bezpośrednio po zawarciu traktatu niemiecko-rosyjskiego odzywały się w prasie państw zachodnich trzeźwe i rozsądne głosy, które poddawały dwulicowości polityki niemieckiej ostrej krytyce i zarazem przestrzegaly rządy państw zachodnich przed dalszymi jakimikolwiek układami z Niemcami. Zalecając ogledność i zimny rozsądek. Zarówno prasa w Francji, Anglii, Belgii jak i w innych krajach rozpryskiwała się niemal w tym samym sensie na temat traktatu niemiecko-rosyjskiego. Oto co pisze np. francuski dziennik „L'Avenir”: W razie gdyby Niemcy sobie tego życzyli, armia czerwona wkroczyłaby do Polski, gdzieby działała łącznie z ochotnikami niemieckimi. Kapitan Mahran zdemaskował ten spisek, a policja Rzeczypospolitej jego wywierzona, oskarżając go o zdradę stanu. W dzienniku zaś włoskim „Giornale d'Italia” czytamy

szłego kanclerza, są nacjonalści niemieccy.

Berlin. Jak „Vorwärts” donosi, pozwolono dziś telefonicznie do Berlina nadburmistrza Kolonii, Adenauera. W związku z tem panuje przekonanie, iż otrzyma on zlecenie utworzenia nowego rządu. Adenauer, który jest przewodniczącym rady państwowej, należy do najwybitniejszych mężów partii centrowej. Kilkakrotnie proponowano go jako kandydata na kanclerza rzeszy.

Berlin. W piątek w południe przyjął prezydent rzeszy Hindenburg ministra Dr. Gesslera, który przedtem przetraktował z partiami rządowymi. Dr. Gessler oświadczył prezydentowi Hindenburgowi, iż nie może się podjąć utworzenia rządu na podstawie dotychczasowej koalicji rządowej.

między innymi: „Godny pożałowania jest los Polski. Któż przyjdzie temu biednemu narodowi w pomoc w razie zaciepienia go ze strony Rosji? Sprawa ta dotyczy nie tylko Polski i Ligi Narodów, ale więcej jeszcze Francji i Anglii, jako główne zainteresowanych w kwestii Locarno”

Przystąpmy obecnie do pobieżnego rozpatrywania zawartego układu między Niemcami a Rosją sowiecką. Rządy Francji, Anglii i Belgii ludźmi się nadzieją, że ustępstwami i łagodnością pozyskają dla siebie Niemców. Nadzieje pokładane skłoniły państwa wymienione do podpisania korzystnych dla Niemców układów w Locarno, które otwarty znowu ze swej strony drogę Niemcom do Ligi Narodów. Nagle jak grom z pogodnego nieba spadła na Europie niespodzianka. Niemcy bowiem zawarli z Rosją układ, który wzmacnia i rozszerza dawniejszy tajny układ, podpisany swego czasu w Rapallo. Fakt ten doprowadził do otrzeźwienia polityki w państwach zachodnich, którzy się oddawali słodkim marzeniom. W Paryżu, Londynie i Brukseli zapanało na miesiąc dawnego fałszywego poglądu prawdziwy pogląd na rzekoma szczerą i uczciwą politykę niemiecką. Cięższe się należy z tego, że obudziło się z wygodnej drzemki, która się niektórzy politycy w państwach powyżej wzmiankowanych niedługo czas rozkoszowali. Bezpośrednio po zawarciu traktatu niemiecko-rosyjskiego odzywały się w prasie państw zachodnich trzeźwe i rozsądne głosy, które poddawały dwulicowości polityki niemieckiej ostrej krytyce i zarazem przestrzegaly rządy państw zachodnich przed dalszymi jakimikolwiek układami z Niemcami. Zalecając ogledność i zimny rozsądek. Zarówno prasa w Francji, Anglii, Belgii jak i w innych krajach rozpryskiwała się niemal w tym samym sensie na temat traktatu niemiecko-rosyjskiego. Oto co pisze np. francuski dziennik „L'Avenir”: W razie gdyby Niemcy sobie tego życzyli, armia czerwona wkroczyłaby do Polski, gdzieby działała łącznie z ochotnikami niemieckimi. Kapitan Mahran zdemaskował ten spisek, a policja Rzeczypospolitej jego wywierzona, oskarżając go o zdradę stanu. W dzienniku zaś włoskim „Giornale d'Italia” czytamy

Poruszyliśmy obecnie krótko strajk w Anglii, który zwraca na siebie ogólną uwagę. Na razie nie można jeszcze przewidzieć, jakie skutki strajk ten będzie miał. Jakkolwiek strajk ten ma zapewne podłoże gospodarcze, to jednakowoż nie ulega wcale wątpliwości, że jednokrotnie zrewolucjonizowane, stojące pod wpływem Moskwy, będą się starały strajk politycznie wykorzystać. I rzeczywiście wiadomości nadeszłe z Anglii potwierdzają nasze przypuszczenia. Rząd angielski nie stracił głowy, lecz świadom swego zadania w tak ciężkiej sytuacji, wypowiedział walkę do ostateczności żywiołom wywrotowym. Rząd zdolał opanować położenie przez co strajk ten z góry skazany został na niepowodzenie. I dziś już po 14 dniach siły strajkujących się wyczerpały i strajk staje się likwidować.

Aug. K. S. S.

Niemcy obecne w układzie gospodarczym świata

W zeszytach majowym „Przeglądu Politycznego”, poświęconego sprawom międzynarodowego zbliżenia ekonomicznego, który ukazuje się w najbliższych dniach, zamieszcza rada handlowy poselstwo w Berlinie p. Mieczysław Sokotowski, bardzo ciekawy artykuł: „Niemcy obecne w układzie gospodarczym świata”. Artykuł ten podajemy poniżej w streszczeniu:

Wzrost znaczenia Niemiec w układzie gospodarczym świata po wojnie nastąpił zarówno z przyczyn subiektywnych (dążenia i potrzeby Niemiec), jak i z przyczyn zewnętrznych (dążenia i potrzeby

innych państw). Z powodu straty szeregu poważnych źródeł surowców przemysłowych i żywności, oraz rozbudowy przemysłu w okresie inflacji, Niemcy stały się państwem, którego samo istnienie zależy od rozwoju stosunków z zagranicą. Zewnętrznie przyczynami stabilizacji o wzroście znaczenia gospodarczego Niemiec, są: rozwój przemysłu w szeregu krajów i kolonii zamorskich, przy utracie takiego rynku zbytu, jakim była Rosja, podkreślił znaczenie 60-cio milionowego państwa niemieckiego, jako rynku zbytu. Sprawa reperacji związała interesy państw obcych z interesami Niemiec, jako obiektu ich polityki, dopływ kapitałów obcych, stwarzając wprawdzie zależność Niemiec, podnosi jednak zainteresowanie się nimi.

Etapem nieuniknionym gospodarczej odbudowy Niemiec była inflacja, której skutki polegała na wzmocnieniu finansów przemysłu i handlu kosztem całego państwa. Inflacja w okresie okupacji Rubry przyjmuje jednak charakter destruktyny. Zanębianie polityki biernego oporu daje możliwość przeprowadzenia sankcji w sposób techniczno-finansowy (wprowadzenie marki rentowej). Następuje drugi okres, wiążący się z wprowadzeniem planu

światowych. Wymagalo to dużego przybytu kapitałów z zagranicy, które dał przedewszystkiem amerykański rynek finansowy. Kapitał obrotowy opierał się początkowo przedewszystkiem na pożyczkach krótkoterminowych. Stała możliwość ich wymówienia stanowiła niebezpieczeństwo (npadek Stinesa). Zawarcie umów w Locarno przelanalo nieufność finansji anglo-saskiej i dalo możliwość przeprowadzenia konwersji dużej części krótkoterminowych pożyczek na pożyczki długoterminowe. Znamiennym jest fakt, że przybyły kapitałów zagranicznych do Niemiec odbywa się w najmniej krepującej formie pożyczek, a nie w postaci wykupu przedsiębiorstw, które są nielicznymi wyjątkami.

Mimo objawów przesilenia, które datuje się od połowy roku 1925, wyrażając się przedewszystkiem we wzroście bezrobocia, znać należy, że jest to kryzys o charakterze sanacyjnym, a nie destrukcyjnym, kryzys, którego istotą jest przebudowa przemysłu.

Jako państwo przemysłowe nie boją się Niemcy konkurencji zagranicy, natomiast zależy im na rozwoju swego eksportu i pośrednictwie w eksporcie obcym. Wyklicający się liberalizm gospodarczy posiada dla państw o słabiej rozwiniętym przemysle, jak Polska, bardzo niebezpieczne strony. Zależy to od tego, czy w działaniach praktycznych Niemcy będą się posługiwały metodą kooperacji, czy też nastąpi odrodzenie imperializmu, w tym wypadku gospodarczego. Polska, która przed wojną zajmowała wśród odbiorców niemieckich trzeci miejsce, złożyła zarówno w dziedzinie gospodarczej, jak i politycznej doświadczenia, iż jest gotową współdziałać z Niemcami na podstawie kooperacji. Przyszłość wykazuje, czy będzie możliwym wprowadzić w życie te zasady, która zdolną jest przynieść największe korzyści gospodarcze dla obu państw.

Wiadomości z Niemiec

Nacjonaliści Niemieccy o flocie polskiej

Berlin. Nacj. „Der Tag“ zajmuje się sprawą polskiej floty morskiej i wywodzi, co następuje: Dzięki niskiemu kursowi złota Polska może wywozić zagranicę swe surowce, musi się jednak posługiwać okrętami niemieckimi i gdańskimi. W oczekiwaniu wielkiego rożwoju polskiej żeglugi morskiej przystąpiono do budowy portu w Gdyni przy pomocy kapitału francuskiego i duńskiego.

10 proc. eksportu węgla dokonuje się drogą na Gdynię, a 90 proc. na Gdańsk. Obecnie władze polskie zamierzają przenieść flotę do Gdyni, co też leży w interesie Gdańska, który powinien raz na zawsze w drodze umowy, uniemożliwić po-

wróć floty wojennej do portu gdańskiego. Następnie dziennik przypomniał, że w roku ub. okrety handlowe, przebywające w Gdyni, zostały zniszczone przez burzę, pisze, iż optymiści polscy spodziewają się, że uda im się drogą na Tczew eksportować około 50 tys. ton węgla. Nawiazując do planu rozbudowy portu w Grudziądzu, „Der Tag“ ironicznie zaznacza, że ekspozycje polscy najchętniej i z Warszawy uczyniliby, port. Wątpliwiem jest jednak — kończy dzień, nacjonalistyczny — czy skuteczną zostanie regulacja Wisły między Grudziądzem a Tczewem. Nie zagraża to zupełnie portowi gdańskiemu.

Wiadomości z Polski

Wypadki przelomowe w Warszawie

Nastrój w mieście.

Opole. Wiadomości, które otrzymujemy z Polski są tak chaotyczne, ponieważ i sprzeczne, iż trudno stworzyć sobie dokładny obraz całości. Dzienników z Polski nie otrzymaliśmy dziś wcale. Poprzestać jedynie musimy na wiadomościach, otrzymanych przez Katowice.

Warszawa. Po wkroczeniu nielicznych oddziałów wojsk, przeciwnych obecnemu rządowi do miasta i po zajęciu przez tychże niektórych gmachów rządowych poważniejsze wypadki nie zaszły. W wyglądzie miasta nie zaszły zasadnicze zmiany. Ruch na ulicach ożywił się w rozwoju wypadków. Wszystkie prawie kina i teatry były czynne. Nastrój jakkolwiek podniecony, nie przybrał nigdzie charakteru paniki. Przeciwnie, obrzymie tłumy publiczności, jakkolwiek gorące, jednak spokojnie omawiały o-

Szerzona od dłuższego czasu przez spiskowców i burzycieli ludu i porządku zbrodnicza agitacja wśród wojska, spowodowała smutne następstwa:

Kilka oddziałów wojska z kilku powiatów zebrane w okolicy Rembertowa, podniecone fałszywymi pogłoskami i uwiedzione sfałszowanymi rozkazami, dało się pociągnąć do złamania dyscypliny i wypowiedzenia posłuszeństwa rządowi Rzeczypospolitej.

Rząd Rzeczypospolitej, stojąc na straży konstytucji i utrzymania ludu i porządku, zabezpieczył stolicę przed wtargnięciem zbuntowanych dowódców i obalonych przez nich oddziałów.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej, jako najwyższy zwierzchnik sił zbrojnych państwa wezwał rozkazami zbuntowanych do opamiętania się i poddania prawowitej władzy.

Rząd wyważył wszystkich strażników do...

Odezwa kolejarzy.

Polski Związek Kolejarzy, oraz inne związki rozesłały w dniu dzisiejszym do wszystkich miast i miasteczek, następującą odezwę:

Wobec prób i usiłowań zamierzać na prawowitą władzę i normalne funkcjona-

wanie aparatu kolejowego, wzywamy wszystkich kolegów do bezwzględnego posłuszeństwa obecnemu konstytucyjnemu rządowi i do energicznego przeciwstawienia się antypaństwowej akcji zamachów.

Podpisano: Polski Związek Kolejarzy, Zawodowe Zjednoczenie Polskie, Związek Drużyn Konduktorów.

Wymienione powyżej związki reprezentują ogółem 65 tysięcy członków, gotowych stanąć w obronie ludu i porządku i udaremnić wszelkie próby szerzenia zamętu, czy niepokoju.

Kraków. W Krakowie panuje z wywołania na mieszkańców głębokie wrażenie. Odbyły się manifestacje na cześć obecnego rządu. Całe społeczeństwo poznańskie wierzy, iż rząd potrafi w krótkim czasie zaprowadzić ład i porządek.

Więci z kraju.

Poznań. Wiadomości z Warszawy pełny spokój, choć wyczuwa się zdenerwowanie. Ruch na ulicach duży. Pisma wydają dodatki nadzwyczajne. Przed domem robotniczym wiecie.

Przedstawiciel rządu indyjskiego w Polsce

Warszawa. Bawi w Warszawie członek rządu Indji, prof. S. J. Bathe, który bada strukturę agrarną państw europejskich. W Warszawie prof. Bathe po-

W łow. Ludność z niepokojem oczekuje na wieści ze stolicy.

Prokuratura wydała zakaz rozpowszechniania „dodatku nadzwyczajnego”. Do zakazu tego nie zastosowała się żydowska „Chwila”, której cały nakład dodatku obłożono aresztem.

Wilno. Wilno czeka rozkazów prawowitej władzy. W mieście panuje całkowity spokój, porządek nigdzie nie został zakłócony.

Częstochowa. Panuje tu zupełny spokój. Z niecierpliwością oczekują wiadomości z Warszawy. Ludność zdehortowana.

Katowice. W Katowicach panuje zupełny ład. Wiadomości z Warszawy dn. 12 bm. brakowało. Ludność zachowuje poważny spokój.

Bydgoszcz. W mieście i okolicy panuje zupełny spokój. Oczekują tu rozkazów rządu. Zamach dokonany w stolicy nie zmienił sytuacji na prowincji, która z powagą i godnością oczekuje dalszych wypadków.

Z całego świata

Krok rządu jugosłowiańskiego w sprawie napadów hand macedońskich

Zofja. W wtorek nastąpił krok rządu jugosłowiańskiego u rządu bułgarskiego z powodu napadów band macedońskich na teren jugosłowiański. Posel Jugosławii zawiadził się w ministerstwie spraw zagranicznych i zażądał natychmiastowego rozwiązania komitetu macedońskiego roz-

zawieszenia wszystkich tych organizacji, które uprawiają systematycznie kampanię przeciw Jugosławii. Posel zwrócił uwagę, że spełnienie tych postulatów jest koniecznością, a ile Bułgaria chce utrzymywać przyjazne stosunki z Jugosławią.

Amundsen dotarł do bieguna

Trzy szanowny spoczęły na biegunie.

Oslo. Nadeszła tu następująca depesza, nadana dnia 12. bm. ze sterowca „Norge” i podpisana przez Amundsen, Ellswortha i Nobile:

Było to niesłychane zdarzenie, akt jawnego buntu, na wieść o którym matka sultanka przez chwilę nie wiedziała co począć.

Następnie włożyła zalone i udała się do marmurowego pokoju.

Została martwego seraskiera siedzącego na sofie.

A zatem było to prawdą! Na jego szyi widać było czerwony sznurek. Był on niemy posłańcem Kara Mustafy; objawiającym wyraźnie i jasno jego zamiary.

Strasne niebezpieczeństwo groziło sultanowi. Czula to matka i drżała o swego syna.

Jeżeli Kara Mustafa wróci naczelnie zwycięski pulków, to sultan będzie zgubiony! Czeła go okropna śmierć, jak jego poprzedników strających z tronu i zamordowanych przez janczarów.

Obraz ten był okropnym dla matki, która już widziała oczyma ducha skrawione zwłoki swego syna. Potrzeba było go ocalić! Jeszcze nie wszystko było stracone. Przy szczerej woli i energii można go było jeszcze może ocalić! Jeden tylko był wybór: sultan lub wielki wezyr!

Jeden z nich musiał umrzeć! Miała przed sobą martwy tego dowód!

Udała się na pokoje sultana i przystąpiła do niego.

Czy ci oznajmiono co zaszło w seraju, sultanie? — rzekła głosem tak złowrogim, że sultan spojrzął na nią złośliwie.

Co się stało? Byłem w kiosku! — odpowiedział.

Kara Mustafa odesłał ci seraskiera z czerwonym sznurkiem, sultanie!

statek możliwie i zatrzymaliśmy motory, a z pomostu kapitańskiego Amundsen rzucił na biegun flagę norweską. Ellsworth amerykańska, a Nobile włoska. „Na biegunie pojawiła się laska, jednak od czasu do czasu przesłania się słońce. Widok jest cudowny”.

— Co mówisz, Kara Mustafa nie przyjął sznurka? — zapytał.

Kazał nim okrzęcić szejke seraskiera i odesłał go tu, sultanie!

Na brodzie proroka! buntownik padnie pastwą sępów i kruków! — zainicjował pięści rzekł sultan, — ukarzę przykładnie zarozumiałego zuchwalca, tak że to na wieki odstraszy wszystkich od podobnego czynu! Nędzny pies umrze, a pulki dła musiały przenieść na palu jego zwłoki.

— Masz słuszność, sultanie. Buntownik Kara Mustafa musi umrzeć, — rzekła sultanka matka do syna, — ale nie jawnie, nie wobec pulków. Mogłyby one pójść za przykładem swojego wodza i odesłać ci jako odpowiedź trupa tego, kogobyś posłał dla wykonania wyroku! Nie zapomnij, najjaśniejszy panie, że Kara Mustafa ma wojsko pod rozkazami!

— A więc jestem zgubiony! — zawołał sultan, którego nagle opuściła odwaga, padając bezsilnie na sofę.

Była strasna chwila.

Sultanka matka tak się przeraziła słowami syna, który zwał się o sobie, że zapłakała głośno.

Sultan stracił w tej chwili ostatni szczałek swojej mężkiej odwagi, swojej energii i woli.

— Postaraj się o okret, abym mógł uciec! — szepnął, — na kimże jeszcze mógłbym polegać? Wymień mi tych, któ rzyby jeszcze byli do mnie przywiązani i którym mógłbym zaufać! Czy Kara Mustafa powraca już do Stambułu.

— Pozostał na czele pulków.

— Ale powróci, a wtedy wszystko będzie stracone! — szepnął sultan, — podszedł mnie! Teraz zrzuca maskę! I już zapóźno, ażeby go usunąć! Na kogóż jeszcze mógłbym liczyć?

(C. d. n.)

Noc śmierci

czyli ślepa niewolnica z Sziras

Powieść historyczna z czasów króla Jana Sobieskiego.

185) (Ciąg dalszy.)

— Miło nam słyszeć twoje słowa, kapłanie, — odpowiedziała Jagiellona, — znasz naszą nienawiść! Hetman Pac i ja przychodzimy do ciebie, ażeby cię ponownie o niej zapewnić.

— Hetman Pac ma wielu stronników, w wojsku, szczególnie w litewskim, — mówił Allaraba dalej, — byłoby korzystnym, gdyby użył swego wpływu nim pulki litewskie połączy się z koronemmi!

— Uczynię to, — odpowiedział Pac, — Sobieski bez tych pulków pójdzie na wojnę, i to się stanie jego zgubą!

— Zgubą i zagładą! — dodał Allaraba, — godziny jego policzone! Potęga wielkiego wezyra zgniecie go!

— Jeżeli chcecie być bezpieczni, to udajcie się do obozu wielkiego wezyra, który was przyjmie jak najchętniej, — dodał Allaraba, — wie on o związkach, jakie z wami zawarłem.

— Dobrze, udajemy się do jego obozu, — zdecydowała Jagiellona.

— Gdy kanclerz Pac dopełni warunków naszej umowy i pulki litewskie powstrzyma, — dokończył Allaraba.

— Zrobie to! Postaram się zaraz zobaczyć z dowódcami, którzy mi sprzyjają, — odpowiedział Pac, — następnie powrócę tu do pani wojewodziny i udam się razem do obozu wielkiego wezyra, ażeby być świadkami upadku tego, którego nicamwidzimy! Doczekamy tego upadku, przyspieszmy go, a wtedy ci nasz będzie osiągnięty! Układ zawarty! Bywajcie zdrowi! Iadę do dowódców litewskich.

XLXI.

Szczególny orszak zbliżał się do głównej bramy seraju.

Kto go spotkał na ulicy, klęczał i składał ręce na piersiach.

Warta przy bramie również padła na kolana.

Prowadzony przez służących, ukazał się seraskier, wezyr wojny, na wspaniale przystrojonym koniu, lecz można było latwo dostrzedz, że był tylko przywiązany do konia. Głowa spadła mu bezwładnie na piersi, a sztywne ręce nie trzymały cugli, lecz wisiały nieruchomo po obu stronach ciała.

W taki sposób orszak Ibrahima baszy odbył z nim wjazd do pałacu sultana, ku zdziwieniu i przerażeniu urzędników.

Gdy orszak przybył na wewnętrzne podwórze, zdjeł zimnego i zestywniałego seraskiera z konia i zanieśli do pokoju, w którym posadzili go na sofie plecami o parłszy o ścianę. Widać było na jego szyi czerwony jedwabny sznurek, którym mu śmieć zadano.

Urzędnicy pałacowi oznajmili przybycie seraskiera dowódcy eunuchów, Kizlar adze, a ten wysoki urzędnik udał się z zawiadomieniem do sultanki matki.

— Zaprowadź seraskiera do mojego pokoju recepcyjnego, — odpowiedziała sultanka matka, — pragnę z nim mówić.

— Ibrahim i basza jest w marmurowym pokoju na dole, najdostojniejsza pani — rzekł dowódca eunuchów, — nie może on chodzić i mówić, zamilkł na zawsze.

— Jakto? czyżby seraskier umarł w drodze? — zapytała sultanka matka z największym zdziwieniem.

— Seraskier ma na szyi czerwony jedwabny, sznurek najdostojniejsza pani, — odpowiedział Kizlar-aga, — wielki wezyr odesłał go napowrót do seraju.

Sultanka matka drgnęła.

Kronika Śląska

Kalendarz. Jutro w niedzielę Jana Nepomucena, w poniedziałek Paschalis, Brunona. — Wschód słońca o godz. 4 min. 7; zachód o godz. 7 min. 46.

W dniu sześćdziesiątej rocznicy istnienia towarzystwa śpiewu „Gwiazda“ w Groszowicach pod Opolem.

Mamy w Śląsku różne „ice“
Niemcy z tego robią „witze“

Są Smolnice, Siołkowice,
Markowice, Ziemięcie
Biskupice i Gliwice.

Jest ich wszystkich co niemiara,
Lecz nie w wszystkich słynie wiara

Wiara mocna dziś tam słynie

Kedy kręta Odra płynie,
Kedy wieża zamku Piasta

Mile wita siola, miasta,
Tam w dolinie od Opola

Łężna ziemia, dobra rola
Leżą sławne Groszowice

Co to słyną w nich dziewice,
Groszowice, wieś nielada,

Tam młodzieży jest gromada,
Co się kocha w cnot szerocości.

W ojców wierze, szlachetności;
Lecz nad wszystkie wymieniania,

Kocha wiernie swojskie pieńia,
Sześć lat temu „Gwiazda“ miła,

W Groszowicach się zjawiała,
Sześć lat wiernie przyświecała

Ojców cnoty nauczała
Świeć nam „Gwiazdo“ nadal w chwale,

Badź przewodnią naszą stale.
My ci „Gwiazdo“ w dniu sześćdziesiąci,

Zyczem przetrwać wiek — stulecia!
Na mogile Czesława Lubńskiego

Pilchowice nad Bierawką, dnia 9. 5. 26. r.
Jacek Radziej.

Zaraza pyska i racic.

We celu ochrony bydlę przed zarazą pyska i racic rozporządza starosta pow. polskiego co następuje:

Zabudowania ks. dziekana Kuliga w Chramczowicach tworzą osobny zamknięty obwód;

obwód dworski Straduna tworzy zamknięty obwód. Na wszystkich drogach od tego obwodu należy poumieszczać tablice z wyraźnym napisem: „Zaraza pyska i racic.“

Zniesienie zarządzenia sanitarno-policyjnego.

P. Starosta pow. opolskiego ogłasza: Ponieważ zaraza pyska i racic w Groszowicach ustala, znosi się zarządzenie sanitarno-policyjne. Groszowice nie stanowią zatem zamkniętego obwodu.

Czerwonka.

Pomiędzy świniami następujących posiadzicieli stwierdzono urzędowanie czerwonki:

U sołt. Łukasza Matysioka w Dambieńcu, Franciszka Śladka w Kadzob-Turawie, Józefa Kaczmarka w Dom. Kobylno, Rozalii Hylla w Ligocie Turawskiej, wdowy Błaszczak w Jełowiu, Pauliny Galla w Komprachcicach, Marii Schymainda w Choszczyńcu, listowego Kruzka w Krasiejowie, wdowy Marii Motzko w M. Dobrzyńcu, chałupnika Józefa Sznali w M. Dobrzyńcu, Ignaca Grechola w Turawie (Marszolkach), Wilhelm Lóscha w Turawie (Marszolkach), Józefa Koscharego w Kadzob-Turawie, Franciszka Grysczyka w Kadzob-Turawie.

Ceny targowe z dnia 10 bm.

Opole. 14 bm. Na piątkowym targu kosztowały: masło pierwszej jakości 1.63, drugiej jakości 1.54, litr mleka 24 fen.; ser biały 25—35 fen.; jajka 7 i pół do 8 fen.; kartofle stołowe centnar 1.80—2.20; chleb wiejski funt 15 fen.; jabłka krajowe 25 do 40 fen.; — kapusta włoska 25 fen.; radejski wiązka 10, 2 wiązki 15 fen.; cebula 20 fen.; sałata (główka) 10—15 fen.; kalarepa (Oberrüba) 30—35 fen.; ogórki 60 do 80 fen.; rabarber wiązka 15—20, 2 w. 25 fen. 15 i 20 fen.; — Wołowina 75 1—

mk., siekane mięso 80 fen.; do 1.20; cielęcina 70—90 fen.; cielęcina od łopatki 90 fen. do 1.— mk.; wieprzowina 90 fen. do 1.20 mk.; szperka świeża 1.10—1.30 mk.; wędzona 1.20—1.60 mk.; wieprzowina wędzona 1.20—1.60 mk.; kielbasy od 80 fen. do 1.60 mk.; młode gęsi 1.80 do 2.20 mk.; młode kózki 2.80—3.50 mk.; góbie za bite para 1.20—1.40 mk.; kury do 3.— mk.

Pożar z powodu podpalenia.

Brynica. Niedawno donosiliśmy o pożarze w naszej wiosce, który spowodowany był podpaleniem. W piątek wybuchł pożar u wycużnika Bartka Patrzyka, który również został podłożony. Pastwą płomieni stała się chałupa i wszelki inwentarz. W wiosce panuje z powodu tych częstych ogni niepokój.

Nieszczęśliwy wypadek na ulicy.

Gliwice. Sześciolatek chłopiec Juliusz Koenigsfeld został przejechany przez koło motorowe, przyczem doznał ciężkich okaleczeń. Po udzieleniu pierwszej pomocy okaleczone dziecko przewieziono do lecznicy.

Uderzenie gromu.

Pyskowice, pow. gliwicki. Podczas ostatniej burzy uderzył piorun do kamienicy przy ul. Toszeckiej. Przewody elektryczne oraz telefoniczne zostały znacznie uszkodzone. Z powodu uszkodzenia przewodów część miasteczka była pograżona w ciemności. Następnego dnia szkody usunięto.

Nie kradnij.

Zabrze. Do składu zegarmistrza Wagnera przyszyły dwie panie, rzekomo w celu zakupienia czegoś. W stosownej chwili skradły one złoty zegarek i parę zauszników. Płich odejściu posiadzicieli zauważył braki i pogonił za złodziejkami. Udało mu się zdybać je i oddać w ręce policji. Tu się okazało, iż są to te same panusie, które nie tak dawno temu skradły w pewnym składzie kaszkę z 500 markami.

Drumul rodzinny.

Dotykiem. W piątek wieczorem o godz.

11 przyszło pomiędzy małżonkami Stebel przy Kaiserstr. do sprzeczki, w toku której mąż oblał swoją żonę okowitą a następnie podpałił. Biedna kobieta, tworząc żywą pochodnię wyleciała na podwórze, wołając o pomoc. Sąsiedzi starali się pozrywać z niej ubranie i stłumić ogień. Pomimo to odniosła Steblowa tak ciężkie poparzenia, że musiano ją odstawić do lazaretu. Czulego mężulka aresztowano.

Dotkliwa kara za zgwałcenie kobiety.

Racibórz. Tutejszy rozszerzony sąd lawniczy rozpatrywał sprawę robotnika Antoniego Haase, oskarżonego o zgwałcenie kobiety. Rozprawa odbyła się przy zamkniętych drzwiach. Sąd skazał Haasego na 2 lata więzienia.

Pożar wskutek uderzenia gromu.

Racibórz. Ubiegłej niedzieli wybuchł pożar w domostwie Jana Otlika przy ul. Płańskiej. Ogień powstał z powodu uderzenia gromu. Miejska straż pożarna ocalała dom od zupełnego zniszczenia. Pół godziny później uderzył piorun do klasztoru na Płoni. Lecz tutaj spalił tylko bezpiecznik przy przewodach elektrycznych.

Przejechani przez samochody.

Racibórz. W święto Wniebowstąpienia Pańskiego zdarzyły się w okolicy Raciborza dwa nieszczęśliwe wypadki. Na szosie Racibórz—Głubczyce przejechanym został przez samochód uczeń warszawski Gramotka. Obok okaleczeń głowę odniósł on złamanie nogi. Drugi wypadek zdarzył się na szosie do Rud. Tutaj dostał się pod koła samochodu uczeń szkoły handlowej Mruzek, który odniósł złamanie obu nóg.

Uczmy dzieci czytać i pisać po polsku!

Wszelkie TOWARY LATOWE

sprzedaje się obecnie **po bardzo niskich cenach.** Dlatego niech każdy korzysta z tej sposobności i pokrywa swoje zapotrzebowania

Mohairy i alpaki czarne i kolorowe, gładkie i w deseniach. **Czysto wełniany szewiel, satynowe sukno, kaźmiry** po znanych tanich cenach. **Jedwabie na zapaski** tylko w modnych nowych deseniach.

Materje na ubrania
Szale z jedwabn. i wełnianemi franzelkami. **Satyneły, percale, materje na spodnie, poszwy, wyspy, pokrycia na łóżka, firanki, dywany, chodniki**

Jedwabne adamaszkowe i rypsove chuski na głowę

gładkie, haftowane i heklowane, ręczna robota

obok kościoła
farnego

Hermann Grzib, Opole, ul. Odrzańska

obok kościoła
farnego

Stałe ceny!

5 procent rabatu!

Rzetelna usuga!

Kupiliśmy dawniejszą naszą filję, obecny skład firmy

Schlesische Kaffee-Rösterei R. Habicht

Racibórz, Rynek, narożnik ul. Odrzańskiej

Nowootwarcie jako filję naszego przedsiębiorstwa artykułów spożywczych nastąpiło w

piątek, dnia 17. maja 1926

O bogaty wybór wszelkich artykułów spożywczych w znanych dobrych gatunkach postaramy się zawsze.

Prowadzenie filji oddaliśmy panu **Richard Mai**

Breslauer Kaffee-Rösterei Otto Stiebler

Centrala Wrocław, Zwingerplatz 5

30 własnych składów ca. 370 pracowników

20 filij w Wrocławiu	1 filija w Bad Salzbrunn
2 „ „ Krummhübel G. Olbrzymie	1 „ „ Brzegu
1 „ „ Brückenberg G. Olbrzymie	1 „ „ Obernigk
1 „ „ Ober-Schreiberhau G. Olbrzy.	1 „ „ Trebnicy

Amoniak i kajnit

mielony (Hederich-Kainit)

do nabycia w

Rolniku sp. z i sprzed. Opole
z ogr. por.

Augustinistrasse Nr. 4   Breslauer Platz Nr. 16
Telefon Nr. 179

Rozpowszechnajcie naszą gazetę!!

Poniedziałek u Samuel Gurassa

zalożony 1872 Opole, narożnik Rynku i ul. Mikołowskiej zalożony 1872

W TYM TYGODNIU:

Nowy zapas chustek na głowę, haftowane i gładkie

sztuka **3.00, i 3.50** mk.

Ścisłe stałe ceny

Ścisłe stałe ceny

Praktyka dentystyczna

Eitel Marinek

Opole, ulica Wrocławska 7 I

w domu pana Hertel, mistrza rzeźnicznego

Godziny przyjęć

od 9-12 i 3-6

tylko w dni powszednie

Złota korona, gwarancja 20 kar. złota 15.-
Zęby sztyftowe w złocie 8.-
Zęby porcelanowe sztuczne la. 2.-
Plomby 1.50

Reparacje jak i przeróbki złe zrobionych szcęk najtańsze obrachowanie, wyrywanie zębów 50 \$
Leczenie ochronne. :: Podszukiwania bezpłatnie.

Zapłała dozwolona częściowo.

DO ŚWIĄT

specjalny rabat 10 proc. na 15 procent rabatu na

Płótna
Wsyppy
Poszwy
Musliny
Satyny
Druki
Ceraty
Fartuchy haftowane
Koszule
Fartuchy jedwab.
Chusty na głowę

Materje na suknie
Materje na bluski
Materje na ubrania d. panów
Chusty do okrycia
Jedwabie
Aksamity

20 procent rabatu na
Firany

Reszty bajecznie tanio

W niedziele od 8-9 od 11-6 godzinie skład otwarty!

KOTZOTT & MUSCHKIET - OPOLE
ul. Mikołowska 10/12

Kto mądry ten się da pouczyć

on wybiera, co się zaprowadziło

ALFA

Budowa 1915 z licznikiem obiegowym D. R. P. ma z powodu swoich ni prześcignionych właściwości i z powodu swój, niezwykły, budowy stale olbrzymie powodzenie
Potwierzone Alfa-zastępstwo
Józef Szejca, Chroszczütz OS.

Gospodarze

Gospodarze

Tanie maszyny do sieczenia trawy

fabrykat: Deering, Cormick itd.

jak i wszelkie inne

maszyny rolnicze, rowery i maszyny do szycia

Dogodna spłata!!

Kazimierz Kasperek

Winów, pod Opolem

Mocne rzemienie rozpedowe
klejone — szyte — rozciągane

Rzemienie szyte i wiązane
Wosk do rzemieni

Największy wybór! Najniższe ceny!

Zamienie

2 rentujące gospodarstwa w bliskości Gniezna (Polska) 54155 mórg ziemi pszennej i buraczkanej na podobnie wartościowe w Niemczech. Dokładne podania do

Gustav Schoppe
Eopienica, p. Węgrowiec
poczta Lopiwno, Polska.

Brzydkie

jest swedzenie skóry, liszaje swierzb, haemoroidy, wryzuty pocenie nóg. Przeciw temu działa szybko, staranie nieszkodliwy

„Krätzurgan“

1000 000 razy używany
Paczk 75 gramowe 1.50
Dostać można w

Stadt-Apotheke, Opole

W niedziele 16 maja
moje sklady otwarte

Kto chce zaoszczędzić pieniądze

W niedziele 16 maja
moje sklady otwarte

ten niech zwiedzi wyprzedaż u **Rusnok, Hafenstrasse 4**
Zupełna wyprzedaż

z powodu zwinięcia mojej filji **Hafenstrasse 4** pomiędzy mostami :: Wszystkie towary podaje po znacznie niższych cenach.

Wielki wybór w chustach na głowę, do okrycia i szalach

Rynek 8
tylny dom

Georg Rusnok, Opole

Hafenstr. 4
pomiędzy mostami